

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ד ניסן תש"ע
8 אפריל 2010

מספרנו : 2010-0004-3152
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד
עו"ד דן יקיר
האגודה לזכויות האזרח בישראל
נחלת בנימין 75
תל-אביב 65154

שלום רב,

הנדון: פרשת ענת קם - צו איסור פרסום מכתבך מיום 6.4.10

במענה למכתבך שבסמך אבקש להבהיר את הדברים כדלקמן:

הפרשה הביטחונית החמורה בה מעורבים ענת קם והעיתונאי אורי בלאו התנהלה מזה מספר חודשים תחת צו איסור פרסום על מנת למנוע שיבוש חקירת העבירות החמורות ביותר שבוצעו לכאורה בענין, ועל מנת למצות את האפשרות להחזיר לידי מערכת הביטחון את המסמכים הרבים שנגנבו מצה"ל. צו איסור הפרסום היה בשעתו בידיעת היועץ המשפטי לממשלה הקודם, מר מני מזוז, אשר גם אישר הסכם עם העיתונאי אורי בלאו, לפיו, בין השאר, התחייב בלאו להחזיר את המסמכים הסודיים שבידו למדינה, לרבות מסמכים "הכוללים תוכניות אופרטיביות מבצעיות".

נוכח שינוי נסיבות שחל לאחרונה בחן היועץ המשפטי לממשלה, מר יהודה וינשטיין, יחד עם הגורמים הרלבנטיים, את הצורך בהמשך תחולת הצו, ובסופו של דבר הוחלט על פניה לבית המשפט המחוזי בבקשה להסרת הצו מעל מרבית הפרטים הנוגעים לפרשה, מלבד מספר מגבלות שנתרו, ההכרחיות גם כיום מטעמים של שמירת ביטחון המדינה ומניעת שיבוש המשך החקירה.

בית המשפט נענה לבקשתנו והסיר את עיקרו של הצו, ובעקבות כך יצאה גם הודעתנו המצ"ב, המפרטת את עיקרי הדברים ומדברת בעד עצמה.

ב ב ר כ ה ,

רז נזרי, עו"ד
עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה

העתק : פרקליט המדינה

משרד המשפטים
לשכת הדובר

ירושלים: כ"ד ניסן תש"ע
08 אפריל 2010
034-99-2010-001529

הודעה לעיתונות

בית המשפט המחוזי בתל-אביב צמצם היום, לבקשת המדינה, את צו איסור הפרסום שהוטל על פרשה ביטחונית, שעניינה גניבה של למעלה מאלפיים מסמכים מסווגים – חלקם סודיים ביותר - מצה"ל, והעברת רבים מהם לעיתונות.

העמדה המתוארת להלן, על הנמקותיה, וההחלטה לבקש כיום הסרה חלקית של צו איסור הפרסום, הינן על דעת היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה.

צו איסור הפרסום המלא שהוצא בפרשה היה חיוני עד כה כדי למצות את האפשרות להגיע להחזרת המסמכים שנגנבו, וכדי למנוע שיבוש חקירה של העבירות החמורות ביותר שלכאורה בוצעו בפרשה זו. בכפוף לצו איסור פרסום מצומצם, שחל עדיין על פרטים מסוימים, בין השאר בשל העובדה שהחקירה עדיין נמשכת - נביא להלן את עיקר השתלשלות הדברים עד כה:

בתיק זה נחקרה פרשה ביטחונית, שבהיבטים שונים – של ביצוען של עבירות פליליות חמורות שפוגעות בביטחון ומסכנות חיים, של הפרת חובת הנאמנות למדינה, ושל המשמעות האסטרטגית של המידע הרגיש שנמסר – היא בעלת חומרה יוצאת דופן.

במסגרת חקירה שניהלו שירות הביטחון הכללי ומשטרת ישראל, בסיוע מחלקת בטחון מידע של צה"ל, הושגו ראיות לכך שחיילת בשירות חובה, ענת קס, בעת ששירתה בעבר כפקידה בלשכת מפקד פיקוד המרכז בצה"ל לפני כשלוש שנים, אספה והוציאה ללא רשות מהצבא ובניגוד לאיסורים מפורשים, למעלה מאלפיים מסמכים, כאשר מאות רבות מתוכם מסווגים "סודיים" ו-"סודי ביותר".

בכתב אישום שהוגש לבית-המשפט המחוזי בת"א נגד ענת קס ע"י פרקליטות מחוז ת"א (פלילי), היא הואשמה בכך שבכוונה לפגוע בביטחון המדינה, נטלה כאמור לרשותה את המסמכים הללו והחליטה למסור את החומר לעיתונאים לשם פרסומו ברבים. בסופו של דבר מסרה קס מסמכים רבים מאוד ובכללם רבים המסווגים "סודיים" ו"סודי ביותר", לעיתונאי אורי בלאו מעיתון צלחה א-דין 29 ת.ד. 49029 מיקוד 91490 פקס 02-6466722 טלפון 02-6466777

דואר אלקטרוני: Dover@justice.gov.il

"הארץ". אשר על כן מואשמת קם בעבירות של איסוף מידע סודי ומסירתו למי שאינו מוסמך לכך, בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, לפי סעיף 113 לחוק העונשין.

את המסמכים גנבה קם בעת שרותה הצבאי, תוך ניצול תפקידה הצבאי ותוך הפרת האמון שניתן בה. **המסמכים כוללים, בין היתר, תוכניות להתמודדות צה"ל עם מצבים שונים, תוכניות מפורטות למבצעים צבאיים, תיאור של פריסת כוחות צה"ל בשגרה ובחירום, כולל סדר כוחות הצבא, סיכומי הערכות מצב ועוד.** הערכת הגורמים המקצועיים, היא כי הוצאת המסמכים מרשות הצבא והחזקתם בידי גורמים בלתי מוסמכים ללא כל מנגנון פיקוח ובקרה, עלולה לגרום לכך שמסמכים סודיים ביותר שחשיפתם תסכן חיי אדם, יגיעו לידיעת גורמים עוינים וכך תגרם פגיעה קשה ומתמשכת בביטחון המדינה וביכולתה להתמודד עם האיומים המונחים לפתחה.

מאז החלה החקירה נמצא בלאו מחוץ לישראל ובוחר שלא לחזור לארץ, למרות שידוע לו שהוא מבוקש לחקירה מזה זמן רב. על פי הראיות שבידי המדינה, עולה חשד כי מסמכים מסווגים רבים מאוד נמצאים עדיין ברשותו של אורי בלאו מ"הארץ".

נוכח הרגישות הגדולה של המסמכים, ובשל הפגיעה החמורה בביטחון המדינה שתגרם אם יגיעו המסמכים, המוחזקים בידי גורמים שאינם מורשים ואינם מיומנים לכך, ובאופן שאינו מאפשר את אבטחתם כנדרש, לידיעת גורמים עוינים, עשתה המדינה כל מאמץ כדי לקבל בחזרה את המסמכים המסווגים.

לשם כך, באישור היועץ המשפטי לממשלה הקודם, **נערך לפני מספר חודשים הסכם עם אורי בלאו על פיו הוא התחייב להחזיר את המסמכים הסודיים שבידו למדינה**, לרבות מסמכים "הכוללים תוכניות אופרטיביות ומבצעיות". המדינה מצידה, הסכימה לפני משורת הדין, בין היתר, שהמסמכים שיחזיר לא יהוו בסיס לחקירה פלילית נגדו; כי ככל שתיפתח חקירה לאיתור מקור ההדלפה של המסמכים שיוחזרו, בלאו לא ייחקר כחשוד ולא יישאל על מקורותיו העיתונאים בהקשר למסמכים אלה; וכי המסמכים שאותם יחזיר לא ישמשו כראיה נגד החשוד בהדלפה.

בעקבות ההסכם מסר בלאו למדינה כ-50 מסמכים מסווגים. אלא שבהמשך החקירה עלה חשד ממשי כי בלאו הפר את ההסכם שערך עם המדינה וכי תוך הונאת גורמי הביטחון והפרת האמון שניתן בו הוא ממשיך להחזיק ברשותו מספר גדול ביותר של מסמכים סודיים.

כדי לצמצם את הסיכון והנזק שנגרמו למדינה ולביטחונה נעשה מאמץ נוסף על ידי המדינה להגיע להחזרת המסמכים המסווגים לרשותה. במסגרת זו הוצעו לבלאו הצעות מרחיקות לכת מבחינת אכיפת החוק, והכל בשל רגישות המסמכים שבידו, וכדי לנטרל את הסכנה שהמסמכים יגיעו לידיעת גורמים עוינים. אולם רק שלשום (ביום 6.4.2010) דחה בלאו, באמצעות בא-כוחו, את הצעות המדינה.

עמדת המדינה היא כי אין לאיש, לרבות לעיתונאים, זכות להחזיק במסמכים מסווגים שהדין קבע שיוחזקו רק בידי גורמי הביטחון וקבע גם כיצד יוחזקו. בוודאי שאין לאיש היתר להוציאם מהרשות המוסמכת, להחזיקם ולהעבירם לאחרים לשם פרסום ברבים. עיתונאים אינם מותרים מהאיסור להחזיק בחומרים שחשיפתם מסכנת את בטחון המדינה וחיי תושביה. אם לראשי מערכות הביטחון במדינה – שותפי הסוד הכמוסים ביותר במדינה – אסורה החזקתם הבלתי מבוקרת של חומרים רגישים בביתם, על אחת כמה וכמה אסורה החזקתם של חומרים שכאלה בתנאים בלתי מבוקרים לחלוטין על ידי עיתונאים בלתי מסווגים שאינם חבים כל חובה לאיש בתחום הביטחון. לעניין זה, אסור שישלו העיתונאים את עצמם כי יכולים הם לקיים מאגרי מידע של סודות מדינה רגישים. חופש העיתונות אין פירושו הפקרות ביטחונית ואין משמעו כי עיתונאי יהא רשאי להחזיק באמתחתו מאות רבות של מסמכים מסווגים שנגנבו מצה"ל – פשוטו כמשמעו. קבלת העמדה ההפוכה משמעה - היתר לסכן חיי אדם, בשם חופש העיתונות, כביכול.

ויובהר, המדינה מכבדת את חופש העיתונות ועושה מאמצים רבים כדי לשמרו. אולם איסוף מידע ביטחוני סודי, ע"י עיתונאי בניגוד לדין, ואגירתו ברשותו הינם מסוכנים ופוגעניים, ואינם יכולים להתבצע בניגוד להוראות החוק. אכן – אין שום אינטרס ציבורי בתחום עקרונות "חופש העיתונות" ו"זכות הציבור לדעת" המצדיק החזקתם של סודות מדינה כמוסים באמתחתם של עיתונאים בלתי מסווגים ביטחונית ונעדרי סמכות ויכולת לעשות כן כנדרש.

עם תחילת החקירה הוצא צו איסור פרסום בפרשה, הן כדי למנוע את שיבוש החקירה והן כדי לשמור על בטחון המדינה. משהוגש כתב אישום נגד ענת קם הדגישה המדינה בפני בית המשפט המחוזי כי לטעמה יש אינטרס ציבורי בפרסום הפרשה (במגבלות המתחייבות של שמירת בטחון המדינה) אך העת לכך טרם בשלה משום שהחקירה נמשכה גם לאחר הגשת כתב האישום נגד קם. עמדת המדינה התקבלה במלואה ובית-המשפט קבע כי טרם הגיעה העת להתיר את פרסום הפרשה. **צו איסור הפרסום היה חיוני עד כה כדי למצות את האפשרות להגיע להחזרת המסמכים המסווגים וכדי למנוע שיבוש חקירה של העבירות החמורות ביותר שלכאורה בוצעו בפרשה זו.**

כעת, משהובהר סופית כי בלאו לא מתכוון להחזיר מרצונו את המסמכים המסווגים שברשותו וכי הוא דחה את הצעות המדינה, פגו חלק מהטעמים שביסוד איסור הפרסום. בנוסף, בימים האחרונים, הועברו שלא כדין פרטי הפרשה לידיעת כלי תקשורת זרים בידי גורמים אינטרסנטיים ופורסמו ברבים. מטעמים אלה ביקשה היום המדינה לצמצם את צו איסור הפרסום ולפרסם את עיקרי הפרשה, בכפוף למספר מגבלות שנתרו, ההכרחיות גם כיום מטעמי שמירת בטחון המדינה ומניעת שיבוש המשך החקירה. בית המשפט נענה לבקשה והסיר את עיקר איסור הפרסום.

המדינה תמשיך לפעול כמיטב יכולתה לשמירת סודות המדינה ולמיצוי הדין עם כל מי שיסכן את בטחון המדינה, ושלוש אזרחיה וחייליה. המדינה תעשה כמיטב יכולתה לשמור את חופש העיתונות תוך גילוי הרגישות הראויה, אולם לא תסכים כי הדבר יביא להפקרות ביטחונית.

ב ב ר כ ה ,

משה כהן
דובר משרד המשפטים